

Visions stadgar

Beslutade av förbundsmötet 2022

Innehållsförteckning

§ 1 Visions ändamål och uppgift	3
§ 1.1 Visions organisation	3
§ 2 Medlemskap	4
§ 2.1 Medlems rättigheter och skyldigheter	5
§ 2.2 Medlemsavgift	5
§ 3 Kongress	6
§ 4 Förbundsråd	8
§ 5 Förbundsstyrelsen	9
§ 6 Lokal verksamhet	10
§ 6.1 Avdelningar	10
§ 6.2 Klubbar	11
§ 6.3 Avtalsklubbar	12
§ 6.4 Avdelnings- och klubbforum	12
§ 7 Förhandlingar	12
§ 8 Revision	13
§ 9 Förbundets anställda	13
§ 10 Fusion eller sammanslagning	13
§ 11 Stadgeändring	13
§ 12 Upplösning	13
Normalstadgar för avdelningar	15
Rekommendation till sektions- och sektionssklubbstadgar	18
Normalstadgar för klubbar	20
Valordning	23

§ 1 Visions ändamål och uppgift

Moment 1. Vision är ett fackförbund som organiserar alla som arbetar eller har för avsikt att arbeta med välfärdstjänster utförda i kommun, eller regioners regi, eller till stöd för den kommunala demokratin. För skola, vård och omsorg gäller detta också i privatägda verksamheter. Vision organiserar vidare de som är verksamma i bolag och stiftelser inom det kommunala området samt inom Svenska kyrkan, andra trossamfund och ekumeniska organisationer.

Vision ska tillvarata och främja medlemmarnas ekonomiska, fackliga, sociala och yrkesmässiga intressen i arbetslivet.

Vision är partipolitiskt obundet.

Förbundets verksamhet bygger på värderingar som värnar de demokratiska principerna och respekten för alla människors lika värde.

Förbundet verkar lokalt, nationellt och internationellt i frågor som rör medlemmarnas intresse.

Moment 2. I förbundets uppgifter ingår, bland annat, att:

- ▶ Ta tillvara medlemmarnas intressen och arbeta för medlemmarnas inflytande i frågor som rör anställningsvillkor och övriga förhållanden på arbetsplatsen
- ▶ Arbeta för att öka den fackliga styrkan, stärka sammanhållning och solidaritet på arbetsplatsen
- ▶ Främja jämställdhet och mångfald samt motverka all form av diskriminering i arbetslivet
- ▶ Arbeta för att jämställdhetsaspekten alltid beaktas i alla sammanhang i förbundets verksamhet Arbeta för medlemmarnas livslånga lärande
- ▶ Arbeta för medlemmarnas och förbundets intressen i lagstiftnings- och trygghetsfrågor med mera
- ▶ Samarbeta med andra organisationer som främjar medlemmarnas intressen, bland annat genom medlemskap i TCO

§ 1.1 Visions organisation

Förbundets beslutande organ är kongress, förbundsråd och förbundsstyrelsen. Kongress och förbundsråd är förbundets högsta beslutande organ. Förbundsstyrelsen är det högsta beslutande organet mellan Visions kongresser och förbundsråd.

Avdelningar och klubbar svarar för den lokala verksamheten.

§ 2 Medlemskap

Moment 1. Följande kan bli medlem i förbundet:

- ▶ Anställd och uppdragstagare inom förbundets organisationsområde
- ▶ Anställd av förbundet
- ▶ Egen företagare, utan egen anställd, inom förbundets organisationsområde
- ▶ Studerande vid universitet, högskola eller annan utbildningsinstans
- ▶ Arbetsökande inom förbundets organisationsområde
- ▶ Den som lämnat sin anställning med pension och varit medlem i förbundet.
- ▶ Anställd av förbundet, som tillhör annan TCO-organisation, har rätt till personalmedlemskap. TCO:s organisationsplan och gränsdragningsöverenskommelser ska följas

Moment 2. Villkor för medlemskap för studerande och pensionärer fastställs av förbundsstyrelsen.

Moment 3. Anmälan om medlemskap ska lämnas till förbundet för avgörande. Avdelning och klubb ska omedelbart informeras om nyttillkommen medlem.

Moment 4. Förbundsstyrelsen kan, under en kongressperiod, utfärda andra former av medlemskap. Villkor för dessa fastställs av förbundsstyrelsen.

Moment 5. Medlem kan avsluta sitt medlemskap med tre månaders uppsägningstid.

Uppsägningstiden gäller från och med närmast följande månadsskifte efter det att skriftlig anmälan lämnats till förbundet.

Medlem som lämnat förbundets verksamhetsområde och som inte tillhört detta under minst sex av de senaste tolv månaderna har inte längre rätt att stå kvar som medlem i förbundet. Medlem som omfattas av varsel eller konflikt beviljas inte utträde under denna tid.

Moment 6. Medlem kan uteslutas om hen:

1. Medvetet inte följer förbundets stadgar och beslut.
2. Motarbetar eller försöker skada förbundet och dess syften, eller på andra sätt uppträder illojalt.
3. I övrigt agerar i strid mot vad som framgår av § 1 moment 1.
4. Inte betalar sin medlemsavgift.

Före beslut om uteslutning, enligt punkt 1–3 ovan, ska avdelning/klubb yttra sig och medlemmen ges möjlighet att lämna en förklaring. För beslut om uteslutning krävs att minst 2/3 av förbundsstyrelsens ledamöter är ense om beslutet.

Medlem som inte betalt sin medlemsavgift för viss månad, senast två månader därefter, kan avregistreras/uteslutas ur förbundet.

Moment 7. Medlem som går ur eller utesluts ur förbundet förlorar alla sina rättigheter i förbundet och har inte rätt att få ut någon del av förbundets, avdelningens, klubbens, sektionens eller sektionens tillgångar.

Moment 8. Medlem som uteslutits kan bli medlem på nytt på villkor som förbundsstyrelsen bestämmer.

§ 2.1 Medlems rättigheter och skyldigheter

Moment 1. Medlem har rätt till inflytande i Vision och kan få hjälp i alla frågor som faller inom förbundets verksamhetsområde. Medlem har rätt att bli kompetent företrädare av förbundet samt att ha tillgång till kontinuerlig information. Egenföretagarmedlem får stöd i frågor som uppkommit med anledning av det uppdrag som medlemmen har. Regler för sådant stöd fastställs av förbundsstyrelsen.

Moment 2. Medlem som anser sig felaktigt behandlad av Vision kan skriftligen begära att frågan prövas av förbundsstyrelsen.

Moment 3. Medlem kan få juridiskt biträde för att tillvarata sina fackliga rättigheter.

Moment 4. Medlem ska arbeta för förbundets sammanhållning och utveckling och följa de beslut som fattas inom förbundet.

Moment 5. Medlem ska lämna de personliga statistikuppgifter som behövs vid inträde i förbundet samt när förbundsstyrelsen så beslutar.

Moment 6. Studerandemedlem har samma rättigheter och skyldigheter som övriga medlemmar. En studerandemedlem som inte är anställd inom förbundets verksamhetsområde har inte rösträtt i frågor om förhandlingar, avtal och konfliktåtgärder.

Pensionärsmedlem får endast ha förtroendeuppdrag inom pensionärssektioner. Personalmedlem har rätt till rådgivning i ärenden som inte rör anställningsförhållanden samt har motionsrätt till kongress och förbundsråd.

Moment 7. Medlem, avdelning, klubb, sektion och sektionsklubb har rätt att skriftligt väcka frågor/förslag till förbundsstyrelsen. Svar från styrelsen ska lämnas snarast möjligt.

Moment 8. Medlem kan inte kräva att förbundet ska ingripa i händelser eller tvister som inträffat innan anmälan om medlemskap lämnats till förbundet.

Medlem kan inte heller kräva att förbundet ska ingripa i händelser eller tvister som uppstår efter det datum medlemmen har fått utträde ur förbundet.

§ 2.2 Medlemsavgift

Medlemsavgiften utgörs av avgift till förbund, avdelning/klubb.

Moment 1. Avgifter fastställs av kongress och förbundsråd*, avdelningar och klubbar. Avgifterna betalas månadsvis till förbundet från och med den kalendermånad hen blir medlem.

Medlem ska genast till förbundet anmäla förändringar som medför ändrad avgift eller utträde ur förbundet.

Moment 2. Medlem som får anställning inom annan avdelnings eller klubb verksamhetsområde, ska anmäla det till sin avdelning/klubb före överflyttning. Avgifter betalas till den gamla avdelningen/klubben till och med den kalendermånad då överflyttning sker.

Moment 3. Förbundsstyrelsen har också rätt att besluta om differentierade avgifter samt att bevilja avgiftsbefrielse om synnerliga skäl föreligger.

*) Kongress och förbundsråd fastställer följande:

- ▶ Förbundsavgift 1: för medlemmar i avdelning.
- ▶ Förbundsavgift 2: för medlemmar i klubb.
- ▶ Förbundsavgift 3: för medlemmar i allmän klubb och avtalsklubb.

§ 3 Kongress

Moment 1. Kongressen är, tillsammans med förbundsråd, förbundets högst beslutande organ och har till uppgift att utveckla förbundets gemensamma politik, verksamhet och organisation.

Moment 2. Ordinarie kongress hålls vart fjärde år och behandlar och avgör ärenden enligt § 3 moment 6.

Extra kongress hålls när förbundsstyrelsen anser att det behövs, då revisorerna skriftligen begärt det eller inte tillstyrkt ansvarsfrihet för styrelsens ledamöter under år då ordinarie kongress eller förbundsråd inte hålls eller då minst en femtedel av avdelningarna och klubbarna begärt att en viss fråga ska behandlas av ett kongressen. Begäran ska motiveras och skickas till förbundsstyrelsen.

Extra kongress får endast behandla de frågor som lett till att det kallats in.

Moment 3. Kongressen ska bestå av följande ombud:

1. Ombud som är valda av avdelningar och klubbar.
2. Förbundsstyrelsens ledamöter och revisorer.

Baserat på medlemsantalet* den 31 december året före kongress utser avdelningar, klubbar (inklusive avtalsklubbar) ombud enligt följande:

Antal medlemmar i avdelningen/klubben	Antal ombud
351 – 700	1
701 – 1 300	2
1 301 – 2 000	3
2 001 – 3 000	4
3 001 – 4 000	5
4 001 – 5 000	6
5 001 – 6 000	7
6 001 – 7 000	8
7 001 –	9

**I medlemsantalet ska dock inte de medlemmar som betalar en särskild avgift räknas in.*

De avdelningar och klubbar (inklusive avtalsklubbar) som har färre än 351 medlemmar läggs samman i valkretsar. Valkretsarna fastställs av förbundsstyrelsen efter förslag från avdelningar och klubbar. Inom respektive valkrets utser de ingående avdelningarna, klubbarna och

avtalsklubbarna gemensamt ett ombud per påbörjat 351-tal medlemmar. En enskild avdelning eller klubb i en valkrets kan dock endast inneha ett mandat till kongress eller förbundsråd.

Samtliga ombud väljs med en mandatperiod från och med kommande ordinarie kongress fram till nästkommande ordinarie förbundsråd. För varje ombud utses två personliga suppleanter med bestämd inträdesordning.

Avdelning, klubb eller valkrets har under mandatperioden möjlighet att byta ombud och suppleanter.

Pensionärsverksamheten har rätt att sända två observatörer med yttrande- och förslagsrätt. Dessa har dessutom rösträtt i de frågor som rör pensionärsmedlemmar och pensionärsverksamhet.

Valutskottets ledamöter äger rätt att delta på varje kongress med yttrande- och förslagsrätt i egna frågor.

Avtalsområden som saknar ombud på kongressen äger rätt att skicka en observatör vardera med yttrande- och förslagsrätt.

Moment 4. Ersättning till ombud och övriga deltagare i kongressen betalas ut enligt förbundets resereglemente.

Moment 5. Förbundsstyrelsen kallar till kongress. Kallelsen till ett ordinarie möte ska sändas till avdelningar och klubbar minst sex månader i förväg och till extra möte så snart som möjligt.

Moment 6. Kongressen beslutar om följande:

- ▶ Förslag förbundsstyrelsen förelägger mötet
- ▶ Motioner samt förbundsstyrelsens yttrande
- ▶ Förslag om stadgeändringar för förbundet, normalstadgar för avdelningar, normalstadgar för klubbar, rekommendation till sektions- och sektions-klubbstadgar samt valordningen
- ▶ Val av förbundsstyrelse
- ▶ Val av valutskott
- ▶ Val av revisorer och 1:e och 2:e suppleant
- ▶ Förfarande med överskott eller underskott i årsredovisningen
- ▶ Ansvarsfrihet för förbundsstyrelsens ledamöter
- ▶ Entledigande av förbundsordförande eller någon annan styrelseledamot som visar sig uppenbart olämplig för sitt uppdrag
- ▶ Ändringar av fastställda förbundsavgifter och uttag av extra förbundsavgift
- ▶ Förbundsavgiftens storlek
- ▶ Arvode till styrelse, valutskott och revisorer

Beslut om förändring eller extra uttag av förbundsavgift får bara tas upp för beslut om förbundets ekonomiska förhållanden har ändrats genomgripande på grund av ändrad lagstiftning, rubbning i samhällsekonomi eller jämförbara omständigheter som till exempel en storkonflikt, som inte kunnat förutses av senast ordinarie kongress eller förbundsråd.

Ärenden som inte finns upptagna på den utsända dagordningen kan tas upp på kongressen, om mötet med två tredjedels majoritet beslutar så. Detta gäller inte förslag om ändringar i stadgarna.

Kongressen kan inrätta tillfälliga beredningsgrupper.

Moment 7. Avdelningar, klubbar, sektioner, sektionerklubbar och medlemmar har rätt att komma in med motioner. Motioner ska ha kommit in till förbundsstyrelsen senast sex månader före ordinarie kongress.

Moment 8. Senast en månad före ordinarie kongress ska förslag till dagordning, motioner och styrelsens yttrande, verksamhets- och revisionsberättelse samt övriga förslag styrelsen tänker lägga fram, skickas ut till ombud, avdelningar och klubbar.

Moment 9. Vid omröstning har varje ombud en röst. Förbundsstyrelsens ledamöter och förbundets förtroendevalda revisorer har inte rösträtt i val eller i andra ärenden som direkt berör dem eller förvaltningen av deras uppdrag.

Röstning sker öppet.

Vid val sker slutet omröstning om någon begär det. Beslut fattas med enkel majoritet av avgivna röster. Vid val av förbundsordförande krävs att mer än hälften av kongressombuden är ense om beslutet.

Annars görs omval mellan de två kandidater som fått flest röster. Om flera personer får lika många röster blir det en särskild omröstning mellan dessa. Om flera personer vid andra val får lika många röster avgör lotten.

Beslut i övriga frågor fattas med absolut majoritet av avgivna röster om inte annat särskilt anges i dessa stadgar. Vid lika röstetal har ordföranden utslagsröst.

Votering kan begäras och sker via ett digitalt mötessystem eller via användandet av röstkort.

§ 4 Förbundsråd

Moment 1. Förbundsråd är, tillsammans med kongressen, förbundets högst beslutande organ och har till uppgift att utveckla förbundets gemensamma politik, verksamhet och organisation.

Moment 2. Förbundsråd hålls vart fjärde år och behandlar och avgör ärenden enligt § 4 moment 5.

Moment 3. Förbundsråd ska bestå av ombud enlighet med den mandatfördelning som sker i samband med kongress, se § 3 Kongress, moment 3

Mandatberäkning baseras på medlemsantalet den 31 december året före förbundsråd.

Moment 4. Förbundsstyrelsen kallar till förbundsråd. Kallelsen till ett ordinarie möte ska sändas till avdelningar och klubbar minst sex månader i förväg.

Moment 5. Förbundsråd beslutar om följande:

- ▶ Motioner samt förbundsstyrelsens yttrande
- ▶ Förslag om stadgeändringar för förbundet, normalstadgar för avdelningar, normalstadgar för klubbar, rekommendation till sektions- och sektionerklubbstadgar samt valordningen
- ▶ Förslag förbundsstyrelsen förelägger mötet
- ▶ Fastställande av resultat- och balansräkning

- ▶ Förfarande med överskott eller underskott i årsredovisningen
- ▶ Ansvarsfrihet för förbundsstyrelsens ledamöter
- ▶ Fyllnadsval av följande uppdrag:
 - ▶ förbundsstyrelse
 - ▶ valutskott
 - ▶ revisorer och suppleanter
- ▶ Entledigande av förbundsordförande eller någon annan styrelseledamot som visar sig uppenbart olämplig för sitt uppdrag
- ▶ Ändringar av fastställda förbundsavgifter och uttag av extra förbundsavgift
- ▶ Förbundsavgiftens storlek

Moment 6. Avdelningar, klubbar, sektioner, sektionssklubbar och medlemmar har rätt att komma in med motioner. Motioner ska ha kommit in till förbundsstyrelsen senast sex månader före ordinarie förbundsråd

Moment 7. Senast en månad före ordinarie förbundsråd ska förslag till dagordning, verksamhets- och revisionsberättelse samt övriga möteshandlingar skickas ut till ombud, avdelningar och klubbar.

Moment 8. Vid omröstning har varje ombud en röst. Förbundsstyrelsens ledamöter och förbundets förtroendevalda revisorer har inte rösträtt i val eller i andra ärenden som direkt berör dem eller förvaltningen av deras uppdrag.

- ▶ Röstning sker öppet.
- ▶ Vid val sker sluten omröstning om någon begär det.
- ▶ Beslut fattas med enkel majoritet av avgivna röster.
- ▶ Beslut i övriga frågor fattas med absolut majoritet av avgivna röster om inte annat särskilt anges i dessa stadgar. Vid lika röstetal har ordföranden utslagsröst.
- ▶ Votering kan begäras och sker via ett digitalt mötessystem eller via användandet av röstkort.

§ 5 Förbundsstyrelsen

Moment 1. Styrelsen består av:

- ▶ En heltidsanställd förbundsordförande,
- ▶ en 1:e och en 2:e vice ordförande samt
- ▶ nio ledamöter, som alla väljs av kongressen.
- ▶ Förbundets anställda personal utser, inom sig, en ledamot.

Moment 2. Förbundsstyrelsen ska:

- ▶ Leda och offensivt utveckla förbundets verksamhet i överensstämmelse med stadgar och de beslut som fattas av kongress och förbundsråd.
- ▶ Årligen avge verksamhetsberättelse och årsredovisning som ska läggas fram till kongress respektive förbundsråd.
- ▶ Utse ombud till TCO:s kongress.

Förbundsstyrelsen kan inrätta tillfälliga beredningsgrupper

Moment 3. Förbundsstyrelsens ledamöter är gemensamt ansvariga för förvaltningen av förbundets medel och verksamhet. Förbundsstyrelsen fastställer delegationsordningen.

Moment 4. Firmateckning för förbundet beslutas av förbundsstyrelsen.

Moment 5. Förbundsstyrelsen sammanträder i regel varje månad. Vid brådskande ärende kan extra sammanträde hållas. Förbundsordföranden handlägger löpande ärenden mellan styrelsens sammanträden.

Moment 6. För att ett styrelsebeslut ska vara giltigt krävs att minst sju ledamöter är ense om beslutet.

§ 6 Lokal verksamhet

Förbundets lokala verksamhet bedrivs i avdelningar och klubbar.

Normalt omfattar avdelningen/klubben de anställda hos en arbetsgivare. Förbundsstyrelsen som fastställer avdelningarnas och klubbarnas verksamhetsområden kan dock vid behov, och efter kommunikation med berörda medlemmar, besluta om andra verksamhetsområden för enskilda avdelningar och klubbar.

I förbundsstyrelsens bedömning ingår såväl demokratiska, praktiska som ekonomiska aspekter.

Medlem eller medlemsgrupper, som enligt förbundsstyrelsens prövning inte kan tillhöra den avdelning/klubb som finns på den aktuella arbetsplatsen, eller är arbetssökande, ska tillhöra allmän klubb.

Medlemmar på arbetsplatser där det av praktiska skäl inte är möjligt att organisera en avdelning eller klubb ingår i en avtalsklubb i respektive område.

Medlem som blir arbetssökande kvarstår i avdelningen eller klubben i nio månader. Efter det överförs medlemmen till allmän klubb i respektive område.

§ 6.1 Avdelningar

Moment 1. Varje avdelning ska ha särskilda stadgar, som antagits av avdelningen. Om en avdelning vill anta stadgar som avviker från de normalstadgar för avdelningar, som fastställs av kongress eller förbundsråd ska de godkännas av förbundsstyrelsen.

I stadgar för avdelningar kan bestämmas att medlem får delta i digitala omröstningar.

Avdelningarna rekommenderas följa förbundsstyrelsens anvisningar.

Sektioner och eventuellt också sektionsklubbar kan inrättas i avdelningar där det är lämpligt på grund av medlemsantal, verksamhetsområdets geografiska utsträckning, arbetsgivarens organisation eller andra jämförbara skäl. Av samma skäl kan representantskap inrättas inom en avdelning. Sektionerna ska vara företrädare i representantskapet i förhållande till sitt medlemsantal.

Moment 2. Avdelningens uppgifter är att:

- ▶ Bevaka medlemmarnas intressen i anställnings- och inflytandefrågor.
- ▶ Organisera och rekrytera anställda inom verksamhetsområdet.
- ▶ Arbeta för utveckling av förbundet och verka för en god sammanhållning mellan medlemmarna.
- ▶ Vidare ska avdelningen ordna studier och bereda information, hämta in statistikuppgifter och verkställa utredningar som förbundsstyrelsen begär.

Avdelningen ska hålla förbundsstyrelsen underrättad om viktiga händelser i det lokala arbetet och verkställa de beslut och uppdrag som fattas av kongress, förbundsråd och förbundsstyrelse.

Moment 3. Avdelning kan inte besluta om att upplösa sig eller på annat sätt lägga ned verksamheten utan förbundsstyrelsens medgivande. Om avdelning upplöses ska tillgångarna tillfalla förbundet, eller om förbundsstyrelsen så beslutar, den eller de avdelningar/klubbar dit medlemmarna flyttas över.

§ 6.2 Klubbar

Moment 1. Varje klubb ska ha särskilda stadgar som antagits av klubbmötet. Om en klubb vill anta stadgar som avviker från de normalstadgar för klubbar, som fastställs av kongress eller förbundsråd ska de godkännas av förbundsstyrelsen.

I stadgar för klubbar kan bestämmas att medlem får delta i digitala val. Klubben rekommenderas då följa förbundsstyrelsens anvisningar.

Sektioner och eventuellt också sektionsklubbar kan inrättas i klubbar där det är lämpligt på grund av medlemsantal, verksamhetsområdets geografiska utsträckning, arbetsgivarens organisation eller andra jämförbara skäl. Av samma skäl kan representantskap inrättas inom en klubb. Sektionerna ska vara företrädare i representantskapet i förhållande till sitt medlemsantal.

Moment 2. Klubbens uppgifter är att:

- ▶ Bevaka medlemmarnas intressen i anställnings- och inflytandefrågor
- ▶ Organisera och rekrytera anställda inom verksamhetsområdet
- ▶ Arbeta för en utveckling av förbundet och verka för god sammanhållning mellan medlemmarna
- ▶ Vidare ska klubben bereda information, hämta in statistikuppgifter och verkställa utredningar som förbundsstyrelsen begär.

Klubben ska hålla förbundsstyrelsen underrättad om viktiga händelser i det lokala arbetet och verkställa de beslut och uppdrag som fattas av kongress, förbundsråd och förbundsstyrelse.

Moment 3. Klubb kan inte besluta om att upplösa sig eller på annat sätt lägga ned verksamheten utan förbundsstyrelsens medgivande. Om klubb upplöses ska tillgångarna tillfalla förbundet, eller om förbundsstyrelsen så beslutar, den eller de avdelningar/klubbar dit medlemmarna flyttas över.

§ 6.3 Avtalsklubbar

Moment 1. Avtalsklubbarnas uppgift är att fungera som valorgan för att utse representanter till olika förbundsorgan. Verksamhetsområdet för avtalsklubbarna fastställs av förbundsstyrelsen och är kopplat till de olika avtalsområdena inom förbundet.

Moment 2. Den lokala fackliga servicen till medlemmarna i en avtalsklubb erbjuds av Visions center. Centret har också det praktiska och administrativa ansvaret för att medlemmarna får möjlighet att utöva sitt demokratiska inflytande i förbundet i enlighet med av förbundsstyrelsen utfärdade anvisningar.

§ 6.4 Avdelnings- och klubbforum

Moment 1. Under verksamhetsåret anordnas avtalsforum, normalt ett per avtalsområde. Dessa forum syftar till att ge, representanter för medlemmarna inom respektive avtalsområde, en möjlighet att diskutera frågor av gemensamt intresse.

Moment 2. Respektive forum utser representanter till avtalsgrupperna (se § 7 moment 2) i enlighet med de anvisningar som förbundsstyrelsen utfärdar. I anslutning till att respektive forum träffas ska representanterna i de olika valkretsarna (se § 3 moment 3) ges möjlighet att välja sina gemensamma representanter till kongress respektive förbundsråd.

Moment 3. Rösträtt vid respektive forum har representanter för avdelningar och klubbar inom avtalsområdet, arbetsplatsombud vid arbetsplatser inom avtalsområdet samt representanter för medlemmarna i avtalsklubb inom avtalsområdet.

Regler för hur de lokala representanterna för avtalsklubben utses ska anpassas till lokala förutsättningar.

§ 7 Förhandlingar

Moment 1. Förbundsstyrelsen har beslutanderätt i förhandlingsfrågor och i likartade ärenden. Förbundsstyrelsen bör delegera rätten att förhandla och sluta avtal i lokala frågor till avdelningar och klubbar, om inte särskilda skäl föranleder något annat. Förbundsstyrelsen beslutar om anvisningar för förhandlingsverksamheten.

Moment 2. I förhandlingsprocessen som leder fram till centrala kollektivavtal har förbundsstyrelsen till sitt förfogande ett rådgivande organ (avtalsgrupp) per avtalsområde. Ledamöterna i respektive avtalsgrupp väljs av avdelningar och klubbar inom avdelnings- och klubbforumen i respektive område.

Storleken, omfattningen av arbetet och arbetsformerna för respektive avtalsgrupp utformas av förbundsstyrelsen med hänsyn till de förutsättningar som gäller inom det enskilda avtalsområdet. Avtalsgruppen inkallas när förbundsstyrelsen bedömer att behov finns.

Moment 3. Förbundsstyrelsen beslutar om konfliktersättning till medlemmar som är indragna i en stridsåtgärd som är vidtagen av eller mot förbundet. Konfliktersättning betalas ut med de

belopp och de villkor som förbundsstyrelsen bestämmer med hänsyn till inkomst- och skatteförhållanden samt konfliktens omfattning och varaktighet.

§ 8 Revision

Kongressen väljer två revisorer och 1:e och 2:e suppleant. De ska granska förbundsstyrelsens förvaltning och förbundets räkenskaper. Den årliga revisionen ska vara avslutad före utgången av mars månad. Då ska också revisionsberättelsen, med förslag om till- eller avstyrkan om ansvarsfrihet, lämnas till styrelsen. Revisorerna ska uttala sig om fastställande av resultat- och balansräkning.

Revisorerna har rätt att när som helst inventera förbundets tillgångar samt granska protokoll, räkenskaper och andra handlingar. Revisorerna ska anlita auktoriserad revisor för den finansiella granskningen och årsredovisningen.

§ 9 Förbundets anställda

Förbundsstyrelsen fastställer förbundets kansliorganisation, anställer förbundets personal och träffar avtal om deras anställningsvillkor.

Anställda i förbundet har yttrande- och förslagsrätt när de deltar vid förbundsstyrelsens sammanträden eller vid kongress eller förbundsråd.

Anställda i förbundet, oavsett lokal placering, har att verka för alla medlemmars intresse.

§ 10 Fusion eller sammanslagning

Vid beslut om fusion/sammanslagning med annat/andra förbund, krävs beslut av två på varandra följande kongresser.

För att beslutet ska vara giltigt krävs minst två tredjedelar av avgivna röster.

§ 11 Stadgeändring

Ändring av stadgarna kan endast göras av förbundsråd eller kongress efter förslag från förbundsstyrelsen eller efter en motion. För beslut om ändring i § 9, 10 och 11 krävs dock beslut av två på varandra följande kongresser, med den majoritet som anges i respektive paragraf.

§ 12 Upplösning

Förbundet kan inte upplösas om inte minst tre fjärdedelar av de närvarande ombuden vid kongress ger sitt bifall. Beslut om upplösning ska fattas av två på varandra följande kongresser, varav ett ska vara ordinarie.

Förbundets tillgångar ska användas för de ändamål som bestäms av kongressen. Kongressens första beslut om upplösning ska meddelas samtliga avdelningar och klubbar.

Bilagor

1. **Regler för stöd till egen- och företagarmedlem (§ 2.1)**
Förbundsstyrelsen kommer att fastställa regler för stöd till egenföretagarmedlem när behov av regler föreligger.
2. **Regler för förhandlingsfullmakt (§ 6)**
Regler för förhandlingsfullmakt fastställs av förbundsstyrelsen.

Normalstadgar för avdelningar

§ 1 Allmänna bestämmelser

Moment 1. (Namn på avdelning) är en lokal förening för tjänstemän anställda hos...

Moment 2. För avdelningens verksamhet ska Visions stadgar, avdelningsstadgarna och den valordning som fastställts av kongress eller förbundsråd gälla. Avdelningen är partipolitiskt obunden.

Moment 3. Avdelningens uppgifter anges i förbundsstadgarna § 6.1 moment 2.

Moment 4. Avdelningen är indelad i... (Detta beslutas av avdelningens årsmöte som vid behov antar särskilda stadgar).

§ 2 Avdelningsmöten

Moment 1. Ordinarie avdelningsmöten bör hållas två gånger per år. Styrelsen bestämmer tid och plats. Extra avdelningsmöte hålls då styrelsen så beslutar eller då revisorerna eller minst 10 % av avdelningens medlemmar skriftligen yrkar på det hos styrelsen*).

Kallelse ska skickas ut minst sju dagar före mötet på det sätt som årsmötet beslutat.

Moment 2. Vid årsmöte, som ska hållas under första kvartalet ska bland annat följande ärenden förekomma:

- ▶ Val av ordförande för mötet
- ▶ Val av justerare och rösträknare
- ▶ Styrelsens verksamhetsberättelse och årsbokslut för föregående verksamhetsår
- ▶ Revisorernas berättelse för föregående verksamhetsår
- ▶ Fråga om ansvarsfrihet för styrelsens förvaltning
- ▶ Behandling av övriga frågor och förslag
- ▶ Val av ordförande och kassör i styrelsen
- ▶ Beslut om övriga uppdrag** som ska finnas inom avdelningen och hur dessa ska utses
- ▶ Val av ledamöter och suppleanter i styrelsen***
- ▶ Val av revisorer och suppleanter
- ▶ Val av valutskott
- ▶ Övriga val

** För avdelningar med representantskap ska moment lyda: Moment 1. Ordinarie sammanträde med representantskapet bör hållas... (Styrelsen bestämmer tid och plats. Extra sammanträde hålls när styrelsen så beslutar, när revisorerna eller minst 25 % av representantskapets ledamöter skriftligen yrkar på det hos styrelsen).*

*** Exempelvis: vice ordförande, sekreterare, utbildningsansvariga, Vision- ombud, ledare för arbetsmiljöverksamheten samt jämställdhetsombud.*

****) I avdelningar där sektionerna väljer styrelseledamöter enligt en fastställd fördelning ska punkten lyda: Val av övriga ledamöter och suppleanter i styrelsen samt anmälan av sektionerna valda ledamöter och suppleanter.*

Moment 3. Följande punkter kan behandlas på annat avdelningsmöte:

1. Rapport om förbundsavgift 1
2. Fastställande av årsavgiften till avdelningen för det kommande året
3. Beslut om budget för det kommande året

Anm. Avgiften ska tas ut med samma beräkningsgrunder som förbundsavgiften.

4. Fyllnadsval

Ärenden som ska tas upp till behandling vid avdelningsmöte ska anmälas skriftligen hos styrelsen senast fjorton dagar före sammanträdet.

Moment 4. Röstning sker öppet. Vid val ska dock omröstningen vara sluten om någon kräver det. För att ett beslut ska kunna tas krävs enkel majoritet (om inte något annat särskilt stadgas). Vid lika röstetal gäller ordförandens mening, utom vid slutna omröstning. Då avgör lotten.

Styrelsen får inte delta i valet av revisorer. Ingen har rätt att delta i eller rösta på avdelningens sammanträden genom fullmakt.

Moment 5. Vid val av styrelse kan avdelningen erbjuda medlemmar att delta genom digitala val eller poströstning. Avdelningen rekommenderas att följa förbundsstyrelsens anvisningar.

§ 3 Avdelningsstyrelsen

Moment 1. Avdelningens angelägenheter och förvaltning sköts av en styrelse som består av minst 3 ledamöter och till x antal suppleanter.

Styrelsen väljs av avdelningens årsmöte för två år, halva antalet det ena året och övriga nästa år.

Moment 2. Styrelsen kan fatta beslut när mer än hälften av dess ledamöter är ense om beslutet.

Moment 3. Styrelsen är gemensamt ansvarig för de medel den har hand om, såväl inför avdelningen som inför förbundet.

Moment 4. Styrelsen ska:

- ▶ Leda avdelningens verksamhet i enlighet med förbunds- och avdelningsstadgarna. Övervaka att medlemmarnas intressen tas tillvara på bästa sätt.
- ▶ Se till att alla medlemmar får möjlighet att delta i val av sitt ombud och därvid utse ombud som medlemmarna har förtroende för, ge ombuden möjlighet att välja nivå på uppdraget samt att klargöra uppdragets mandattid och omfattning, vilka befogenheter ombudet har, vilken kompetens som krävs samt att ombuden får erforderlig utbildning.
- ▶ Redovisa medlemsavgifter till förbundet på det sätt förbundsstadgarna föreskriver. Förvalta avdelningens medel och tillhörigheter.
- ▶ Varje år rapportera in avdelningens årsbokslut, verksamhets- och revisionsberättelse för det gångna arbetsåret till förbundet. Det ska göras inom femton kalenderdagar efter årsmötet. Styrelsen ska också rapportera in uppgifter om de styrelseledamöter och revisorer som valts.
- ▶ Samla in det statistik- och utredningsmaterial som förbundsstyrelsen begärt.
- ▶ Verkställa de övriga beslut som avdelningen fattat och utföra de särskilda uppdrag som förbundsstyrelsen givit.

Moment 5. Räkenskaper ska avslutas för varje kalenderår och tillsammans med styrelsens protokoll, vara tillgängliga för revisorerna den sista februari eller senast 21 dagar före avdelningens årsmöte.

Kassören har hand om avdelningens ekonomi i enlighet med avdelningsstyrelsens anvisningar och beslut.

§ 4 Revision

Moment 1. Vid årsmötet utses revisorer, och suppleanter för dessa, som ska granska styrelsens förvaltning, årsbokslut och avdelningens räkenskaper.

Moment 2. När revisionen är verkställd ska revisionsberättelsen lämnas till styrelsen senast fjorton dagar före årsmötet.

Moment 3. Revisorerna ska ha ständig tillgång till avdelningens alla protokoll, räkenskaper och övriga handlingar

§ 5 Stadgeändringar

Moment 1. Ändring av eller tillägg till dessa stadgar kan göras om avdelningen beslutat om detta vid två avdelningsmöten som följer på varandra. Ett av dessa möten ska vara årsmöte. Om kongress eller förbundsråd beslutat om ändringar i förbundets normalstadgar för avdelningar, kan stadgeändring dock göras efter beslut på endast ett medlemsmöte. För att beslut ska vara giltigt krävs att medlemmarna blivit underrättade om ärendet samtidigt som de fått kallelsen till mötet.

Moment 2. Beslut om ändring av stadgarna ska prövas av förbundsstyrelsen.

Rekommendation till sektions- och sektionssklubbstadgar

§ 1 Allmänna bestämmelser

Moment 1. Sektionen/sektionssklubben företräder samtliga medlemmar i Vision inom ... Sektionen/sektionssklubbens verksamhetsområde beslutas av avdelningens årsmöte.

Moment 2. Visions stadgar och... (avdelningens namn) sektionss/sektionssklubbstadgar ska gälla för sektionens/sektionssklubbens verksamhetsområde.

Moment 3. Bidrag till sektionens/sektionssklubbens verksamhet beslutas av avdelningsstyrelsen. Sektionen får inte ta ut någon särskild medlemsavgift.

§ 2 Uppgifter

Sektionen har till uppgift att:

- ▶ Stärka samhörigheten bland förbundets medlemmar.
- ▶ Verka för anslutning till förbundet svara för den direkta medlemskontakten. Vara informations- och kontaktorgan till avdelningsstyrelsen.
- ▶ Inom sektionens område utse ombud som avdelningen eller sektionens/sektionssklubbens årsmöte beslutat om.
- ▶ Till avdelningens årsmöte föreslå ordförande och övriga ledamöter samt suppleanter i avdelningsstyrelsen. Utse sektionens/sektionssklubbens ledamot(möter) och suppleant(er)* i avdelningens styrelse.
- ▶ Utse sektionens/sektionssklubbens ledamöter i avdelningens representantskap. I avdelningsstyrelsen anmäla de tviste- och tolkningsärenden som
- ▶ avdelningsstyrelsen ska handlägga. Verkställa de förhandlingsuppgifter och beslut som avdelningen meddelar.
- ▶ I övrigt bevaka medlemmarnas intressen i samarbete med avdelningsstyrelsen.

* I stora avdelningar där inte alla sektioner kan bli representerade i avdelningsstyrelsen ska denna punkt utgå. Kallelse till mötet ska skickas ut minst en vecka före mötet.

§ 3 Sektionsmöten/sektionssklubbmöten

Moment 1. Ordinarie sektionss/sektionssklubbårsmöte hålls varje år före avdelningens årsmöte. Extra allmänt möte hålls om styrelsen anser att det behövs eller om minst halva antalet medlemmar yrkar på detta. Kallelse till mötet ska skickas ut minst en vecka före mötet. De ärenden som ska tas upp till behandling på sektionss/sektionssklubbmötet ska skriftligen anmälas till styrelsen senast två veckor före mötet.

Moment 2. Vid ett ordinarie årsmöte ska följande ärenden behandlas:

- ▶ Val av ordförande för mötet
- ▶ Val av justerare och rösträknare
- ▶ Styrelsens och revisorernas verksamhetsberättelser
- ▶ Frågan om ansvarsfrihet för styrelsens förvaltning
- ▶ Beslut om uppdrag som ska finnas inom sektionen/sektionssklubben och hur dessa ska utses
- ▶ Val av ordförande, övriga styrelseledamöter och suppleanter

- ▶ Val av två revisorer och ersättare
- ▶ Val av valutskott
- ▶ Val av sektionens ledamot (möter) och suppleant (er) i avdelningsstyrelsen och representantskap*
- ▶ Övriga val
- ▶ Nomineringar av avdelningsfunktionärer

* I stora avdelningar där inte alla sektioner kan bli representerade i avdelningsstyrelsen ska denna punkt utgå.

Moment 3. Röstning sker öppet. Vid val ska dock omröstningen vara sluten om någon kräver det. För att beslut ska kunna tas krävs enkel majoritet (om inte något annat särskilt stadgas). Vid lika röstetal gäller ordförandens mening, utom vid slutna omröstning. Då avgör lotten.

Styrelsen får inte delta i valet av revisorer. Ingen har rätt att delta i eller rösta på sektionens eller sektionensklubbens sammanträden genom fullmakt.

Moment 4. Vid val av styrelse kan medlem erbjudas att delta genom digitala val. Sektionen eller sektionensklubben rekommenderas då följa förbundsstyrelsens anvisningar.

§ 4 Sektions-/sektionensklubbstyrelse

Moment 1. Sektionen/sektionensklubbens styrelse består av x stycken ledamöter och x stycken suppleanter som utses vid sektionens/sektionensklubbens årsmöte. Styrelsen fördelar de olika uppdragen i enlighet med sektionens-/ sektionensklubbårsmötets beslut.

Moment 2. Styrelsen ska leda sektionens/sektionensklubbens verksamhet enligt förbunds-, avdelnings- och sektionens-/sektionensklubbstadgarna.

§ 5 Revisorer

Moment 1. Revisorer utses för två år.

Moment 2. När revision är verkställd ska revisionsberättelse lämnas till styrelsen senast två veckor före årsmötet.

Moment 3. Revisorerna ska ha ständig tillgång till sektionens/sektionensklubbens alla räkenskaper och övriga handlingar.

§ 6 Stadgeändringar

Beslut om ändring i dessa stadgar tas vid årsmöte med avdelningen.

Anmärkning 1.

Om avdelningen vill ge en sektion/sektionensklubb mer omfattande uppgifter än vad som anges ovan, ska stadgarna utformas i anslutning till normalstadgarna för avdelningar samt prövas och godkännas av förbundsstyrelsen.

Anmärkning 2.

När styrelsen inte är ekonomiskt redovisningsskyldig ska punkt 7 i § 3 samt § 5 slopas.

Normalstadgar för klubbar

§ 1 Allmänna bestämmelser

Moment 1. (Namn på klubb) är en lokal förening för tjänstemän anställda hos ...

Moment 2. För klubbens verksamhet ska Visions stadgar, klubbstadgarna och den valordning som fastställts av kongress eller förbundsråd gälla. Klubben är partipolitiskt obunden.

Moment 3. Klubbens uppgifter anges i förbundsstadgarna § 6.2 moment 2.

Moment 4. Klubben är indelad i ... (detta beslutas av klubbens årsmöte som vid behov antar särskilda stadgar).

§ 2 Klubbmöten

Moment 1. Ordinarie klubbmöten bör hållas två gånger per år. Styrelsen bestämmer tid och plats. Extra klubbmöte hålls då styrelsen så beslutar eller då revisorerna eller minst 10 % av klubbens medlemmar skriftligen yrkar på det hos styrelsen*.

Kallelse ska skickas ut minst sju dagar före mötet på det sätt som årsmötet beslutat.

Moment 2. Vid årsmöte som ska hållas under första kvartalet ska bland annat följande ärenden förekomma:

- ▶ Val av ordförande för mötet
- ▶ Val av justerare och rösträknare
- ▶ Styrelsens verksamhetsberättelse och årsbokslut för föregående verksamhetsår
- ▶ Revisorernas berättelse för föregående verksamhetsår
- ▶ Fråga om ansvarsfrihet för styrelsens förvaltning
- ▶ Behandling av övriga frågor och förslag
- ▶ Val av ordförande och kassör i styrelsen
- ▶ Beslut om övriga uppdrag** som ska finnas inom klubben och hur dessa ska utses
- ▶ Val av ledamöter och suppleanter i styrelsen***
- ▶ Val av revisorer och suppleanter
- ▶ Val av valutskott
- ▶ Övriga val

** För klubbar med representantskap ska moment lyda: Moment 1. Ordinarie sammanträde med representantskapet bör hållas... (Styrelsen bestämmer tid och plats. Extra sammanträde hålls när styrelsen så beslutar, när revisorerna eller minst 25 % av representantskapets ledamöter skriftligen yrkar på det hos styrelsen).*

*** Exempelvis: vice ordförande, sekreterare, utbildningsansvariga, Vision-ombud, ledare för arbetsmiljöverksamheten samt jämställdhetsombud.*

**** I klubbar där sektionerna väljer styrelseledamöter enligt en fastställd fördelning ska punkten lyda: Val av övriga ledamöter och suppleanter i styrelsen jämte anmälan av de av sektionerna valda ledamöterna och suppleanterna.*

Moment 3. Följande punkter kan behandlas på annat klubbmöte:

1. Rapport om Förbundsavgift: 2.

2. Fastställande av årsavgiften till klubben för det kommande året.
3. Beslut om budget för det kommande året.

Anm. Avgiften ska tas ut med samma beräkningsgrunder som förbundsavgiften.

4. Fyllnadsval

Ärenden som ska tas upp till behandling vid klubbmöte ska anmälas skriftligen hos styrelsen senast fjorton dagar före sammanträdet.

Moment 4. Röstning sker öppet. Vid val ska omröstningen vara sluten om någon kräver det.

För att ett beslut ska kunna tas krävs enkel majoritet (om inte något annat särskilt stadgas). Vid lika röstetal gäller ordförandens mening, utom vid sluten omröstning. Då avgör lotten.

Styrelsen får inte delta i valet av revisorer. Ingen har rätt att delta i eller rösta på klubbens sammanträden genom fullmakt.

Moment 5. Vid val av styrelse kan klubben erbjuda medlemmar att delta genom digitala val. Klubben rekommenderas då följa förbundsstyrelsens anvisningar.

§ 3 Klubbstyrelsen

Moment 1. Klubbens angelägenheter och förvaltning sköts av en styrelse som består av minst 3 ledamöter och upp till x antal suppleanter. Styrelsen väljs av klubbens årsmöte för två år, halva antalet det ena året och övriga nästa år.

Moment 2. Styrelsen kan fatta beslut när mer än hälften av dess ledamöter är ense om beslutet.

Moment 3. Styrelsen är gemensamt ansvarig för de medel den har hand om, såväl inför klubben som inför förbundet.

Moment 4. Styrelsen ska:

- ▶ Leda klubbens verksamhet i enlighet med förbunds- och klubbstadgarna.
- ▶ Övervaka att medlemmarnas intressen tas tillvara på bästa sätt.
- ▶ Se till att alla medlemmar får möjlighet att delta i val av sitt ombud och därvid utse ombud som medlemmarna har förtroende för, ge ombuden möjlighet att välja nivå på uppdraget samt att klargöra uppdragets mandattid och omfattning, vilka befogenheter ombudet har, vilken kompetens som krävs samt att ombuden anmäls till centrals utbildning.
- ▶ Redovisa medlemsavgifter till förbundet på det sätt förbundsstadgarna föreskriver, Förvalta klubbens medel och tillhörigheter.
- ▶ Varje år rapportera in klubbens årsbokslut, verksamhets- och revisionsberättelse för det gångna arbetsåret till förbundet. Det ska göras inom femton kalenderdagar efter årsmötet. Styrelsen ska också rapportera in uppgifter om de styrelseledamöter och revisorer som valts.
- ▶ Samla in det statistik- och utredningsmaterial som förbundsstyrelsen begärt.
- ▶ Verkställa de övriga beslut som klubben fattat och utföra de särskilda uppdrag som förbundsstyrelsen givit.

Moment 5. Räkenskaper ska avslutas för varje kalenderår och tillsammans med styrelsens protokoll, vara tillgängliga för revisorerna den sista februari eller senast 21 dagar före klubbens årsmöte.

Kassören har hand om klubbens ekonomi i enlighet med klubbstyrelsens anvisningar och beslut.

§ 4 Revision

Moment 1. Vid årsmötet utses revisorer, och suppleanter för dem, som ska granska styrelsens förvaltning och klubbens räkenskaper.

Moment 2. När revisionen är verkställd ska revisionsberättelsen lämnas till styrelsen senast fjorton dagar före årsmötet.

Moment 3. Revisorerna ska ha ständig tillgång till klubbens alla protokoll, årsbokslut, räkenskaper och övriga handlingar.

§ 5 Stadgeändringar

Moment 1. Ändring av eller tillägg till dessa stadgar kan göras om klubben beslutat om detta vid två klubbmöten som följer på varandra. Ett av dessa möten ska vara årsmöte. Om kongress eller förbundsråd beslutat om ändringar i förbundets normalstadgar för klubbar, kan stadgeändring dock göras efter beslut på endast ett medlemsmöte. För att beslut ska vara giltigt krävs att medlemmarna blivit underrättade om ärendet samtidigt som de fått kallelsen till mötet.

Moment 2. Beslut om ändring av stadgarna ska prövas av förbundsstyrelsen.

Valordning

1. Denna valordning gäller för såväl den nationella förbunds nivån som för lokalavdelningar, klubbar, sektioner och sektionsklubbar. Den gäller också för klubbforum och andra sammanhang när avdelningar/klubbar samverkar.
2. Vid val ska det organ som väljer se till att medlemmarnas gemensamma intresse av en lämplig fördelning av uppdragen mellan de valda tillgodoses. Detta ska ske inom ramen för de stadgar och andra bestämmelser som gäller för varje särskilt organ.

Särskild hänsyn ska tas till:

- ▶ Jämställdheten mellan kvinnor och män samt behovet av en åldersmässigt jämn fördelning.

Hänsyn ska också tas till:

- ▶ representation från olika yrkeskategorier och arbetssökande
- ▶ att representanter finns från olika arbetsgivare (kommuner, regioner, privat, bolag, kyrkan etc.) samt att mångfalden främjas.
- ▶ att det finns representanter från Visions alla geografiska områden

Viktigt är att sträva efter att representanter för avdelningen och klubb i alla sammanhang ska spegla medlemsammansättningen i avdelningen/klubben.

Viktigt är också att stimulera till en kontinuerlig försörjning av nya förtroendevalda och nya uppdrag i linje med en lärande organisation.

3. Vid val till de nationella förbundsuppdragen ska olika slags avdelningars och klubbars intressen tillgodoses. De som väljs ska vara fackligt aktiva medlemmar.
4. Val som äger rum vid avdelnings-, klubb-, sektions- eller sektionsklubb-möte samt vid kongress eller förbundsråd ska förberedas av valutskott/valberedning.

Särskilda bestämmelser

Avdelning

5. Val av avdelningsstyrelse sker vid årsmötet. Vid val ska både sektioner och enskilda medlemmar få tillfälle att lämna förslag till kandidater. Valberedningen ska, enligt punkt 2, se till att hänsyn tas, så långt som möjligt, inte bara till representation från olika sektioner utan också från olika medlemskategorier inom ramen för representationen. Motsvarande gäller också vid val i sektionerna.
6. I avdelningar som har representantskap ska varje sektion/sektionsklubb vara företrädd i representantskapet, i första hand i förhållande till sitt medlemsantal. Vid valet i sektionerna ska man se till att skilda medlemskategorier blir representerade enligt punkt 2.

Klubb

7. Val av klubbstyrelse sker vid årsmötet. Vid val ska medlemmar få tillfälle att lämna förslag till kandidater. Valberedning ska, enligt punkt 2, se till att hänsyn tas, så långt som möjligt, till representation från olika medlemskategorier.
8. I klubbar som har representantskap ska varje sektion/sektionsklubb vara företrädd i representantskapet, i första hand i förhållande till sitt medlemsantal. Vid valet i sektionerna ska man se till att skilda medlemskategorier blir representerade enligt punkt 2.

Kongress

9. Kongress utser ett valutskott om sju ledamöter för beredning av val.
Ordförande utses särskilt bland utskottets ledamöter.
Valutskottets ledamöter äger rätt att delta på varje kongress. Valutskottet äger rätt att delta på förbundsstyrelsens sammanträden.
10. Valutskottet ska lämna förslag till följande val:
 - a) Förbundsordförande och förbundsstyrelse, samt revisorer och revisorssuppleanter
 - b) Fyllnadsval av förbundsordförande, vice förbundsordförande eller övrig styrelseledamot om någon av dem avgår under mandatperioden
 - c) Fyllnadsval av suppleant för revisor
11. Tidpunkt för sammanträde med valutskottet fastställs i samråd med förbundsstyrelsen.
Kallelse utfärdas av valutskottets ordförande.
12. Besked om förestående val ska skickas ut till kongressens ledamöter i samband med kallelse till sammanträde.

Valutskott/valberedning

13. Valutskott i sektion/sektionsklubb, avdelning och klubb utses vid årsmötet.
Mötet fastställer antalet ledamöter i utskottet och utser sammankallande.
14. Valutskottet ska senast två månader före årsmöte ge besked till anslutna sektioner och medlemmarna om förestående val och sista dag för att inlämna förslag till valutskottet.
15. Anslutna sektioner och enskilda medlemmar ska lämna in skriftliga förslag till valutskottet senast den dag som angivits i valutskottets meddelande. Valutskottet får själv nominera kandidater även efter detta datum.
16. Vid mötet ska en ledamot som är utsedd av valutskottet föredra utskottets förslag.
Valutskottet ska också meddela vilka kandidater som föreslagits men inte upptagits i valutskottets förslag.
Endast de kandidater som nominerats hos valutskottet senast den dag som angivits i valutskottets meddelande (se punkt 15) är då valbara. Mellan valbara kandidater förrättas val.
Medlemmar och sektionsombud får då inte föreslå någon annan kandidat vid mötet än de som skriftligen föreslagits enligt punkt 15. I andra fall förklaras nomineringen avslutad vid mötet.
17. Valutskottet ska också kontrollera att föreslagna kandidater är valbara.
18. Valberedningens/valutskottets förslag till styrelse ska offentliggöras i god tid, minst en vecka, innan årsmötet. Övriga nominerade men ej föreslagna kandidater ska anges på en lista som bifogas valberedningens förslag.